

Afsked med mor

Sólrún Michelsen var indstillet som Færøernes kandidat til Nordisk Råds Litteraturpris for denne roman

bog

AF MAI MISFELDT

kultur@k.dk

På omslaget af Sólrún Michelsens bog ”På den anden side er marts” står den genrekarakteriseret som roman. Men selv i vores autobiografiske tider synes jeg ikke, at værket har karakter af roman eller i den forstand giver sig ud for at fiktionalisere et levet liv.

”På den anden side er marts” er i mine øjne en række refleksioner over livet, både det, der var, og det, der er. Man kunne kalde det en form for erindringsprosa.

Årsagen til, at alt dette stof, denne blanding af eksistentielle og lavpraktiske overvejelser, trænger sig på, er, at fortællerens, som jeg antager er sammenfaldende med forfatterens, mor bliver tiltagende dement og tydeligvis er på vej ud af livet, parallelt med at hun selv er rykket op i bedsteforældrenes rækker. Det er en del af livet, denne bevægelse, men det er også voldsomme eksistentielle skift i det enkelte menneskes liv, som Sólrún Michelsen kredser om i sin stilfærdige lyriske prosa.

Da bogen åbner, er fortælleren ved at finde sig til rette med ikke mere at være en del af arbejdslivet, ikke mere at

Sólrún Michelsen: På den anden side er marts. Roman.
Oversat af Kirsten Brix.
146 sider. 199 kroner.
Forlaget Torgaard.

være primærperson som mor, ligesom det erotiske liv også synes at være passé. Til gengæld kommer børnebørnene til og genfortryller verden med deres nye blikke.

Kvinden har også, som hun

har haft livet igennem, nær kontakt til sin mor. Men så er det, at mor begynder at klage over de børn, der besøger hende om natten, at hendes ur går baglæns, hun bliver uhøflig, utålmodig. I begyndelsen er det små ting. Snart står det dog klart, at mor er på vej væk.

Den situation er der mange, der vil genkende, og Sólrún Michelsen skildrer virkeligt fint, hvordan det opleves, at et menneske, man har været uendeligt tæt på, langsomt forvandler sig til en anden. Hvordan ens allerførste vidne i livet og ens primære omsorgsperson bliver et barn, man ikke har bedt om. Og hvordan man som kvinde altid synes at være fanget i en

omsorgsposition. Frustrerende, sorgfuldt, rørende, men også indimellem humoristisk. Givende stunder, når man ikke kæmper imod eller bliver vred, men i stedet lader møderne med den dementes udsagn åbne for ens egne erindringer. Som når mor beder hende om at hente mere kul. Og hun lader tankerne fare tilbage: Hvordan var det faktisk dengang, de fyrede med kul og med koks? Den måde kullet buldrede på, og den mere bløde lyd af den dyre koks.

Og så er der små stjernepasager som denne:

”Med årene sidder kun øjeblikke tilbage i hukommelsen. Som stjerner en frostklar

nat. Mørket mellem dem er resten. Et urdyb af glemsel. Alt det, man kæmpede for at stoppe ind i livet, alt det, der forekom så vigtigt, havde ikke noget at sige alligevel. Blev bare en mørk ryg af glemsel.”

Sólrún Michelsens charme består i, at hun skifter mellem det mere (lomme)filosofiske og det helt lavpraktiske. Og at hun skriver med en let pen, så det næsten kan føles, som var det breve fra en ven, også med de klichéer og selvfølgeligheder, de af os, der ikke er store forfattere, griber til.

Det er altså ikke stor litteratur, men fint sanset rapport fra et af livets skæringspunkter.